МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МИТНОЇ СПРАВИ, МАТЕРІАЛІВ, ТЕХНОЛОГІЙ ТА ГОСТИННОСТІ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету
_____ Валентина ТКАЧУК
«29» серпня 2026 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор
_____ Надія КОВАЛЬЧУК
«29» серпня 2026 р.

СИЛАБУС

з освітнього компонента «Технічні засоби митного контролю»
ступінь вищої освіти – бакалавр
галузь знань – 07 Управління та адміністрування
спеціальність – 076 Підприємництво та торгівля
освітня програма – Митна справа та торгівля

Кафедра товарознавства та експертизи в митній справі

Силабус склав(ла) доцент кафедри товарознавства та експертизи в митній справі, к.т.н., доцент Галина ГОЛОДЮК

Силабус затверджений на засіданні кафедри товарознавства та експертизи в митній справі, протокол № 11 від «26» серпня 2026 р.

Завідувач кафедри к.т.н., доцент Олена ПАХОЛЮК

Розглянуто та схвалено групою забезпечення освітньої програми «Митна справа та торгівля», протокол № 5 від «26» серпня 2026 р.

Гарант ОП «Митна справа та торгівля» к.е.н., доцент Андрій ДЗЮБИНСЬКИЙ

Схвалено науково-методичною радою університету, протокол № 1/а від «29» серпня 2026 р.

Затверджений силабус онлайн:
https://e.lntu.edu.ua/syllabus/495

Луцьк – 2026

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА «Технічні засоби митного контролю»

Освітня програма	Митна справа та торгівля
Галузь знань / Спеціальність	07 Управління та адміністрування / 076 Підприємництво та торгівля
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	нормативна
Мова викладання	українська
Обсяг	5 кредитів ECTS / 150 годин, семестр 5
Форма контролю	екзамен
Викладач(і)	к.т.н., доцент Галина ГОЛОДЮК

1. Мета і завдання дисципліни

Мета: Метою викладання навчальної дисципліни: є оволодіння теоретичними знаннями та набуття практичних вмінь для професійної діяльності у сферах підприємницької, торговельної діяльності, формування основних знань про організацію використання технічних і спеціальних засобів під час митного контролю; розуміння принципів дії окремих видів і типів приладів, устаткування, обладнання і професійного їх використання; ознайомлення з правилами експлуатації та безпечними прийомами роботи з технічними засобами митного контролю (ТЗМК).

Завдання: Основні завдання навчальної дисципліни «Технічні засоби митного контролю» є: вивчення функціонального призначення та сфери використання технічних засобів митного контролю; освоєння вмінь раціонально вибирати технічні засоби митного контролю та обґрунтовано планувати технічне оснащення митниці з метою подальшого забезпечення охорони державного кордону України; освоєння вмінь збирати та розбирати, настроювати та регулювати режими роботи засобів і пристроїв, оволодіти навичками їх раціональної експлуатації та ремонту.

Пререквізити: Митна справа, Організація боротьби з митними правопорушеннями, Митне регулювання ЗЕД

2. Компетентності

ІК — інтегральна компетентність: Здатність розв’язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сфері торговельної та підприємницької діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК05 — Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

СК06 — Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької та торговельної діяльності.

СК09 — Здатність до організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких та торговельних структур.

3. Структура дисципліни, розподіл годин, зв'язок тем з компетентностями

№	Назва теми	Лекції денна/ заочна	Практ./ Семін./ лаб денна/ заочна	Самост. робота денна/ заочна	Разом	Методи навчання	Методи оцінювання	ЗК та СК
Змістовий модуль 1. Загальна характеристика засобів технічного контролю. Рентгенівські апарати, металошукачі, електронні детектори дорогоцінних металів								

№	Назва теми	**Лекції** денна/ заочна	**Практ./ Семін./ лаб** денна/ заочна	**Самост. робота** денна/ заочна	**Разом**	**Методи навчання**	**Методи оцінювання**	**ЗК та СК**
1	Тема 1. Вступ. Використання досягнень науки та техніки в митному контролі	2/–	2/1	8/11	12/12	МН1, МН2, МН5, МН6	МО2, МО4, захист практичних робіт	ЗК05, СК06, СК09
2	Тема 2. Класифікація та загальні відомості про технічні засоби митного контролю	3/1	2/–	7/11	12/12	МН1, МН2, МН5, МН6	МО2, МО4, захист практичних робіт	ЗК05, СК06, СК09
3	Тема 3. Рентгенівські апарати для контролю багажу, ручної поклажі, поштових відправлень.	2/–	3/1	8/12	13/13	МН1, МН2, МН5, МН6	МО2, МО4, захист практичних робіт	ЗК05, СК06, СК09
4	Тема 4. Металошукачі	3/–	2/1	7/11	12/12	МН1, МН2, МН5, МН6	МО2, МО4, захист практичних робіт	ЗК05, СК06, СК09
5	Тема 5. Електронні детектори дорогоцінних металів	2/1	3/–	8/12	13/13	МН1, МН2, МН5, МН6	МО2, МО4, захист практичних робіт	ЗК05, СК06, СК09
6	Тема 6. Електронні детектори дорогоцінного каміння. Електронні детектори наркотичних речовин	3/1	3/1	7/11	13/13	МН1, МН2, МН5, МН6	МО2, МО4, захист практичних робіт	ЗК05, СК06, СК09
Змістовий модуль 2. Технічні засоби митного контролю для виявлення зброї, вибухових пристроїв. Пошукові засоби митного контролю								
7	Тема 7. Електронні детектори валюти	2/1	3/1	8/11	13/13	МН1, МН2, МН5, МН6	МО2, МО4, захист практичних робіт	ЗК05, СК06, СК09
8	Тема 8. Засоби виявлення зброї, вибухових пристроїв та їх елементів	3/1	2/1	8/11	13/13	МН1, МН2, МН5, МН6	МО2, МО4, захист практичних робіт	ЗК05, СК06, СК09

№	Назва теми	**Лекції** денна/ заочна	**Практ./ Семін./ лаб** денна/ заочна	**Самост. робота** денна/ заочна	**Разом**	**Методи навчання**	**Методи оцінювання**	**ЗК та СК**
9	Тема 9. Технічні засоби локації тайників і прихованих вкладень	2/1	3/1	7/10	12/12	МН1, МН2, МН5, МН6	МО2, МО4, захист практичних робіт	ЗК05, СК06, СК09
10	Тема 10. Пошукові засоби митного контролю	3/–	3/1	7/12	13/13	МН1, МН2, МН5, МН6	МО2, МО4, захист практичних робіт	ЗК05, СК06, СК09
11	Тема 11. Спеціальні засоби митного контролю	2/–	2/–	8/12	12/12	МН1, МН2, МН5, МН6	МО2, МО4, захист практичних робіт	ЗК05, СК06, СК09
12	Тема 12. Дозиметрична апаратура. Хімічні експрес-аналізатори	3/–	2/–	7/12	12/12	МН1, МН2, МН5, МН6	МО2, МО4	ЗК05, СК06, СК09
	Разом	**30/6**	**30/8**	**90/136**	**150/150**			

Легенда: ЗК — загальна компетентність (номер за п. 2); СК — спеціальна (фахова) компетентність (номер за п. 2). Повне формулювання кожного коду наводиться в ОП / стандарті спеціальності.

Методи навчання: МН1 — словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо); МН2 — практичний метод (лабораторні та практичні заняття); МН5 — відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); МН6 — самостійна робота (розв'язання завдань).

Методи оцінювання: МО2 — усне або письмове опитування; МО4 — тестування.

4. Результати навчання

ПРН04. Використовувати сучасні комп'ютерні та телекомунікаційні технології обміну та розповсюдження професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва та торгівлі.

ПРН11. Демонструвати базові структуровані знання у сфері підприємництва та торгівлі для подальшого використання на практиці.

ПРН14. Вміти застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій та торговельній діяльності

ПРН16. Знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких та торговельних структур і застосовувати його на практиці.

ПРН19. Застосовувати знання й уміння для забезпечення ефективної організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких та торговельних структур з урахуванням ринкової кон'юнктури і діючих правових норм.

ПРН21. Застосовувати набуті знання для запобігання корупції та будь-яким проявам недоброчесності в підприємницькій та торговельній діяльності.

5. Цілі сталого розвитку

ЦСР 16 – Мир, справедливість та сильні інститути

6. Неформальна освіта

Рекомендовані курси, тренінги, стажування та інші: результати навчання, здобуті у формальній,

неформальній чи інформальній освіті, можуть бути визнані відповідно до процедур ЛНТУ. Підтвердженнями можуть бути сертифікати тематичних тренінгів, вебінарів чи онлайн-курсів разом з описом досягнутих результатів навчання та, за потреби, коротке верифікаційне завдання або портфоліо.

7. Критерії та форми контролю

Оцінювання — за 100-бальною шкалою (національна шкала / ЄКТС). Підсумковий бал = поточний контроль (30 %) + модульний контроль (30 %) + екзамен (40 %).

Академічна доброчесність: самостійне виконання завдань; коректне посилання на джерела; позначення частин тексту, згенерованих засобами ШІ. Порушення академічної доброчесності не толеруються.

8. Зміст тем

Тема 1. Вступ. Використання досягнень науки та техніки в митному контролі

Визначення ролі та місця технічних засобів митного контролю в захисті економічних інтересів України. Поняття та значення технічних засобів у проведенні митного контролю. Використання досягнень науки та техніки в митному контролі. Основні напрями робіт з удосконалення митного контролю. Митні лабораторії, їх функції та завдання.

Тема 2. Класифікація та загальні відомості про технічні засоби митного контролю

Класифікація та стисла характеристика технічних засобів митного контролю. Організація експлуатації та ремонту ТЗМК.

Тема 3. Рентгенівські апарати для контролю багажу, ручної поклажі, поштових відправлень.

Загальні відомості про рентгенівське випромінювання. Суть дії, призначення та класифікація рентгенівських апаратів. Рентгенівські апарати та установки: номенклатура, будова, принцип дії, правила експлуатації. Особливості сучасних рентгенографічних сканерів. Вимоги до огляду багажу, ручної поклажі, поштових відправлень за допомогою рентгенівських апаратів.

Тема 4. Металошукачі

Призначення та принцип дії металошукачів, їх класифікація та номенклатура. Характеристика стаціонарних металошукачів. Характеристика портативних металошукачів. Правила огляду об’єктів під час роботи з металошукачами.

Тема 5. Електронні детектори дорогоцінних металів

Характеристика властивостей дорогоцінних металів. Клеймування ювелірних виробів із дорогоцінних металів.
Відомості про дорогоцінні метали як предмети потенційної контрабанди. Призначення, будова, принцип дії, правила експлуатації та техніки безпеки детекторів дорогоцінних металів.

Тема 6. Електронні детектори дорогоцінного каміння. Електронні детектори наркотичних речовин

Загальні відомості про дорогоцінне каміння, його класифікація. Портативні та стаціонарні детектори діамантів. Загальні відомості про найбільш розповсюджені наркотичні речовини. Детектори наркотичних речовин: конструктивна будова, правила експлуатації та техніки безпеки.

Тема 7. Електронні детектори валюти

Загальна характеристика банкнот і їх захисних елементів. Засоби виявлення захисних елементів. Характеристика банкнот різних країн. Детектори валюти. Класифікація, призначення, принцип дії, режими роботи, функціональні можливості, правила експлуатації та техніки безпеки.

Тема 8. Засоби виявлення зброї, вибухових пристроїв та їх елементів

Класифікація та стисла характеристика зброї та вибухових речовин. Характеристика засобів виявлення вибухонебезпечних предметів у митній практиці. Переваги та недоліки засобів. Детектори вибухових речовин: будова, порядок проведення досліджень.

Тема 9. Технічні засоби локації тайників і прихованих вкладень

Призначення, класифікація та характеристика засобів локації тайників і прихованих вкладень.

Тема 10. Пошукові засоби митного контролю

Призначення та класифікація пошукових засобів митного контролю. Основи волоконної оптики. Характеристика приладів ендоскопії. Пошукові дзеркала. Призначення, особливості конструкції, комплектність дзеркал. Оглядові щупи. Порядок проведення огляду за допомогою оглядових щупів.
Галогенні ліхтарі: призначення, галузь застосування. Призначення, класифікація, принцип дії телевізійних систем спостереження.

Тема 11. Спеціальні засоби митного контролю

Призначення, будова, принцип дії ультрафіолетових ліхтарів. Засоби для невидимого маркування. Операції «опломбування», «маркування декларації та речей», їх значення у виявленні контрабандного переміщення товарів. Призначення, будова, правила експлуатації луп і мініскопів. Прилади для контролю справжності документів і цінних паперів, їх будова та принцип дії. Методи перевірки документів. Характеристика слідчих валіз.

Тема 12. Дозиметрична апаратура. Хімічні експрес-аналізатори

Загальні відомості про радіоактивне випромінювання. Дозиметри та радіометри-рентгенометри: призначення, підготовка до роботи, принцип функціонування. Хімічні експрес-аналізатори вибухових речовин. Комплекти хімічних реактивів для дослідження документів зі зміненим початковим змістом. Комплекти хімічних реактивів і політестів для виявлення та ідентифікації наркотичних речовин. Набори хімічних реактивів для визначення проби дорогоцінних металів.

9. Опис ІЗ/КПІЗ

Не передбачено навчальним планом.

10. Загальні вимоги

Освітній процес регулюється академічними правилами ЛНТУ. Здобувачі освіти зобов’язані ознайомитися з вимогами, визначеними Кодексом академічної доброчесності ЛНТУ та Політикою етичного використання штучного інтелекту в ЛНТУ, і дотримуватися принципів академічної доброчесності та етичного використання штучного інтелекту в освітній діяльності.

Академічна доброчесність. Учасники освітнього процесу зобов’язані дотримуватися Закону України «Про академічну доброчесність» від 18.12.2025 № 4742-IX та внутрішніх нормативних документів ЛНТУ. Не допускаються академічний плагіат, фабрикація, фальсифікація, привласнення авторства, несамостійне виконання завдань, а також недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом.

Використання штучного інтелекту. Інструменти штучного інтелекту можуть використовуватися для пошуку ідей, пояснення методів, попереднього структурування, мовного редагування та допоміжного аналізу неконфіденційних даних, якщо конкретне завдання не передбачає повністю самостійного виконання. Здобувач освіти має зазначати використаний інструмент, мету та етап його застосування, перевіряти факти й розрахунки та самостійно обґрунтовувати висновки.

11. Література

І. Навчально-методичні матеріали та розробки

Праці автора силабуса:

1. Технічні засоби митного контролю [текст] : конспект лекції для студентів спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля / Г.І. Голодюк. – Луцьк: Луцький НТУ, 2023. –128с.

2. 2.Технічні засоби митного контролю Методичні вказівки до практичних робіт для студентів спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля / Г.І. Голодюк. – Луцьк: Луцький НТУ, 2023. –59с.

3. Технічні засоби митного контролю: Методичні вказівки до виконання самостійної роботи для

здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 076 Підприємництво та галузі знань 076 Управління та адміністрування денної та заочної форм навчання/ уклад. Г.І. Голодюк. Луцьк: Луцький НТУ, 2023. 42 с.

Праці інших авторів:

4. Герчаківський С.Д. Митна справа. Навчальний посібник / Герчаківський Святослав. – Тернопіль: Вектор, 2020. – 316 с.

5. Кузьмін О. Є., Мельник О. Г., Терлецька В. О. Митна справа: підручник. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2021. – 240 с.

6. Мельник О.Г., Микитин О.З., Григор'єв О.Ю., Босак А.О., Моторнюк У.І. Експертиза в митній справі та зовнішньоекономічній діяльності: навчальний посібник. – Львів: Міські інформаційні системи, 2020. – 72 с.

7. Дейниченко Г. В. Технічні засоби митного контролю : навч. посібник у структурно-логічних схемах [Електронний ресурс] / Г. В. Дейниченко, Н. О. Афукова, Д.В.Дмитревський. – Х. : ХДУХТ, 2015.

8. Митний контроль та митне оформлення в морських пунктах пропуску: проблемні аспекти та напрями удосконалення : кол. моногр. / за заг. ред.: Т.В. Рудої, А.В. Артеменка. Хмельницький, 2020. 236 с.

9. Митний контроль та митне оформлення. Навч. посібник /О.Ю. Сидорович, О. В. Годованець, І. П. Кекіш. Тернопіль : ЗУНУ, 2021. 250 с.

10. Кривіцький В. Митний контроль у протидії ризикам і загрозам митної безпеки України : дис. ... канд. екон. наук; - Тернопіль, 2019. 232 с.

ІІ. Наукові праці

Праці автора силабуса:

11. Пахолюк О.В., Голодюк Г.І., Дзюбинський А.В., Серединський В. Класифікація товарів як інструмент митного регулювання. (2021). Товарознавчий вісник ЛНТУ 14. – С.249-257. https://doi.org/10.36910/6775-2310-5283-2021-14-23

12. Systems of goods geographical indications: EU and Ukraine experience Oksana Peredriy, Olena Pakholiuk, Galina Golodyuk, G. (2024). Товарознавчий вісник ЛНТУ 17(1):65-75 DOI: 10.62763/ef/1.2024.65

13. Голодюк Г.І. Особливості технічного регулювання митного переміщення зрізаних квітів в Україні та ЄС. Голодюк Г.І., Речун О.Ю. Товарознавчий вісник: зб. наук. праць ЛНТУ. – 2023 – Випуск 16. – С.129-140 https://doi.org/10.36910/6775-2310-5283-2023-17-11

14. Дудла І.О. Голодюк Г.І. Експертиза екологічної безпеки товарів. Сучасні напрямки розвитку судової експертизи та криміналістики : збірник Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Одеса, 5 вересня 2024 р.). Одеса : Видавництво «Юридика», 2024. С. 166-169 http://catalog.liha-pres.eu/index.php/liha-pres/catalog/book/320

15. Ланевич С., Гургула Н.М, Голодюк Г. І. Метод спектрографічної лазерної діагностики при здійсненні митного контролю Якість та безпечність товарів: [матеріали VIII міжнародної науково-практичної конференції, Луцьк (5 квітня 2024 року) / за наук. ред. к.т.н., доц. О.В. Пахолюк. Луцький національний технічний університет. Луцьк: відділ іміджу та промоції. ЛНТУ, 2024. С. 216-218

16. Олена Пахолюк, Андрій Дзюбинська, Галина Голодюк (2025) Реформування митної системи України: Пріоритетні напрями змін. Міжрегіональна академія управління персоналом. Економічні науки. Випуск 4 (80) 2025. 190-196 с. DOI: https://doi.org/10.32689/2523-4536/80-24

17. Голодюк Г.І., Кукушкіна А. Технічні та спеціальні засоби митного контролю для реалізації функцій митного регулювання. Якість та безпечність товарів: (матеріали IX міжнародної науково-практичної конференції, Луцьк (16 квітня 2025 року) / за наук. ред. к.т.н., доц. О.В. Пахолюк. Луцький національний технічний університет. Луцьк: відділ іміджу та промоції. ЛНТУ, 2025. С.203-205.

Праці інших авторів:

18. Говтва , Т., & Тищенко , В. (2024). Удосконалення технічних засобів митного контролю. UNIVERSUM, (8), 63–70. https://archive.liga.science/index.php/universum/article/view/982

19. Височанська, О.В., Бойдуник, Р.М. (2025). Аналіз використання технічних засобів митного контролю в Україні. Актуальні питання у сучасній науці, 1 (31), 66–78. https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-1(31)-66-77

III. Інформаційні ресурси

20. Порядок використання технічних засобів митного контролю — офіційний документ, що регулює їх застосування в Україні. URL: https://ips.ligazakon.net/document/DFS05113

21. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16 квітня 1991 р. No 959–XII [Електронний ресурс]. – URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/959-12. – Назва з екрану.

22. Офіційний сайт Державної митної служби України [Електронний ресурс]. – URL: http://www.customs.gov.ua